

İSTANBUL İLİNDE (ATATÜRK VE GALATA KÖPRÜSÜ) SPORTİF OLTA BALIKÇILIĞI YAPANLARIN SOSYO-EKONOMİK YAPISINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Kadir DOĞAN⁽¹⁾ Ferhat ÇAĞILTAY⁽²⁾

¹ İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Yetiştiricilik Bölümü Ordu Caddesi No 200 Fatih/İSTANBUL
² İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Yetiştiricilik Bölümü Ordu Caddesi No 200 Fatih/İSTANBUL
E. mail : kadogan@istanbul.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada, tarihi öneminin yanında doğal bir liman olan Haliç ve üzerinde kurulu Atatürk ve Galata Köprülerinde her mevsim yoğun şekilde yapılan sportif olta balıkçılığı ele alınmıştır. Köprü üzerinde amatör olta balıkçılığı yapanların sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapıları incelenmiştir. Araştırma Ocak-Temmuz 2012 tarihleri arasında Atatürk ve Galata Köprüsü'nde olta ile balıkçılık yapanlar üzerinde yürütülmüştür. Bu amaçla hazırlanan anket formları her iki köprüde günün değişik saatlerinde balıkçılarla yüz yüze görüşme yapılarak doldurulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre, balıkçıların her iki köprüye İstanbul'un değişik semtlerinden geldikleri tespit edilmiştir. Balıkçılık yapanların % 75,6'sının amatör balıkçılık belgesine sahip olmadığı ve % 82,7'sinin sportif, hobi amaçlı balıkçılık yaptıkları saptanmıştır. Oltacıların yaşlarının 16-78 arasında değiştiği ve % 51,8 ile 30-50 yaş arasındakiler en yüksek oranı oluşturmaktadırlar. Olta balıkçılığı yapanların okur-yazar ile üniversite mezunu arasında değiştiği ve en yüksek oranda (%40,1) ilkök mezunu oldukları tespit edilmiştir. Amatör balıkçıların yakaladıkları balığı evlerinde, fazla olanını ise satarak değerlendirdikleri ifade edilmiştir. Sonuç olarak, amatör olta balıkçılığı yapanların farklı bölgelerden gelen, farklı meslek gruplarına sahip, ticari amaç gütmeyen hobi amaçlı hoş zaman geçirmek ve yakaladığı balığı evinde tüketmek için yaptıkları söylenebilir.

Anahtar kelimeler: İstanbul, Haliç Koyu, Atatürk Köprüsü, Galata Köprüsü, Amatör (sportif) balıkçılık, Olta balıkçılığı, Su ürünleri tebliği,

GİRİŞ

Dünyanın en eski yerleşim merkezlerinden biri olan İstanbul, tarihsel süreç içerisinde birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, coğrafi konumu nedeniyle de bölgede kurulan devletlerin doğal başkenti olmuştur. İstanbul için doğal bir liman ve su yolu olan Haliç, bu özelliklerinden dolayı tarih boyunca önemli bir yerleşim yeri olma özelliğini korumuştur. İstanbul Boğazı'na eklenmiş boynuz biçiminde hafif bir yay oluşturan Haliç, günümüzde "Altın Boynuz" olarak adlandırılmaktadır. Haliç, Sarayburnu ile Beyoğlu yakasını birbirinden ayırmakta ve iç kesime doğru çeşitli kıvrımlar oluşturmaktadır (Erinç, 2001, Kahraman, 2002).

Tarih boyunca Haliç'in iki yakasını birleştiren birçok köprü yapılmıştır. Bunlardan çalışmamızın konusunu oluşturan Atatürk Köprüsü ve Galata Köprüsü önemli bir yer tutmaktadır. Atatürk ve Galata Köprüleri İstanbul'un nüfus yoğunluğu içerisinde insanların hoş vakit geçirdikleri en önemli yerler arasında yer almaktadır. Amatör olta balıkçılığı da bu bölgelerde yaşayanlar için popüler bir hobi konusundadır.

Amatör (Sportif) balıkçılığın yasal çerçevesi 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu, Su Ürünleri Yönetmeliği ve Su Ürünleri Tebliği ile belirlenmiştir (Anon, 2012a). Ancak amatör (sportif) balıkçılığı düzenleyen ve balıkların avlanmasında çeşitli düzenleme getiren tebliğde avcılık yapabilmek için "Amatör Balıkçılık Belgesi" alma zorunluluğu yoktur. Bu yüzden amatör balıkçılıkla ilgili düzenli bir kayıt sistemi de mevcut değildir.

Yapılan bu çalışmada, ülkemizde amatör olta balıkçılığının yoğun olarak yapıldığı Atatürk ve Galata Köprüsü ele alınmıştır. Çalışma da oltacıların bu köprülere hangi semtten ve neden bu köprüleri tercih ettikleri araştırılmıştır. Aynı zamanda olta balıkçılığı ve balıkçıların sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapılarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Elde edilen bilgiler karar vericiler tarafından değerlendirilecek ve bundan sonra yapılacak çalışmalara bir kaynak oluşturacaktır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Bu çalışma, İstanbul İlinde, Haliç üzerinde kurulu Atatürk ve Galata Köprülerinde amatör olta balıkçılığı yapanlarla gerçekleştirilmiştir (Şekil 1). Hazırlanan anket formunda balıkçıların sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapılarını ortaya çıkaracak sorular hazırlanıp oltacılarla yüz yüze görüşmeler yapılarak doldurulmuştur. Çalışma 2012 yılı Ocak-Temmuz aylarını kapsayan değişik zamanlarda avcılık esnasında oltacılarla görüşülerek yapılmıştır. Elde edilen bilgiler Word Excel programında değerlendirilerek tablo ve grafiklerle ifade edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmada İstanbul'un değişik ilçelerinden amatör balıkçılık yapmak için Atatürk ve Galata Köprüsü'ne gelen anketlere olumlu yanıt veren 352 balıkçı değerlendirme kapsamı içerisine alınmıştır. Elde edilen bilgilere göre bu köprülere balıkçılık yapmak için İstanbul'un 25 farklı ilçesinden geldikleri saptanmıştır. Balıkçılık yapanların ikamet durumları incelendiğinde %11,6 ile Fatih ilçesi, %11,2 ile Eyüp ilçesi ve % 10,8 ile de Güngören ilçesi ön sıralarda yer almaktadır.

Köprülerde her gün değişiklik göstermekle beraber Atatürk Köprüsü'nün her iki yakasında 100-110 kişi, Galata Köprüsü'nde ise 125-150 kişinin sportif amaçlı avcılık yaptıkları tespit edilmiştir. Avlanılan balıklar bakımından ise, daha çok yakalanan balıklar istavrit *Trachurus* spp., izmarit *Spicara* spp., kefal *Mugil* spp., lüfer (çinekop) *Pomatomus saltatrix*, iken mevsimsel olarak yakalanan balıklar ise barbunya-tekir *Mullus* spp., çaça *Sprattus sprattus*, eşkina *Sciaena umbra*, gelincik *Gaidropsarus mediterraneus*, gümüş balığı *Atherina boyeri*, iskorpit *Scorpaena* spp., karagöz *Diplodus vulgaris*, kırlangıç *Trigla lucerna*, levrek *Dicentrarchus labrax*, mezgit *Merlangius merlangus*, palamut-torik *Sarda sarda*, sardalya *Sardina pilchardus*, tirsi *Alosa fallax*, uskumru *Scomber scombrus*, türlerinden oluşmaktadır. Yapılan çalışmada elde edilen değerler amatör balıkçılık yapanların sosyo-ekonomik özellikleri Tablo 1'de, demografik özellikleri ise Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 1. Amatör Balıkçılık Yapanların Sosyo-Ekonomik Özellikleri

Amatör Balıkçılık Yapma Nedeni	Adet	% Dağılımı
Sportif, Hobi	260	73,9
İşsizlik	35	9,9
Profesyonel, Aile Bütçesine Katkı	57	16,2
Balıkçılık Belgesine Sahip Olma Durumu		
Balıkçılık Belgesi Olan	86	24,4
Balıkçılık Belgesi Olmayan	266	75,6
Amatör Balıkçılık Yapanların İş Durumu		
İşsiz	9	2,6
Çalışır	272	77,3
Emekli	71	20,2
Amatör Balıkçılık Yapma Yılı		
1-10 Yıl	175	49,7
11-20 Yıl	71	20,2
21-30 Yıl	42	11,9
31-40 Yıl	35	9,9
41 ve Üzeri	29	8,2
Haftada Kaç Gün Amatör Balıkçılık Yaptığı		
1-2 Gün	191	54,3
3-4 Gün	59	16,8
5-7 Gün	48	13,6
Ayda 1 Gün	54	15,3
Avladığı Balık Miktarı		
1-2 Kilogram	212	73,3
3-4 Kilogram	78	19,0
Daha fazla	62	7,8
Avladığı Balığı Değerlendirme Oranı		
Evde ve Komşularla	295	83,8
Satarak değerlendirme	57	16,2

Atatürk ve Galata Köprülerinde amatör olta balıkçıları ve avladıkları balıklar

Amatör oltacıların kullandıkları av malzemeleri

Amatör oltacıların yakaladıkları balıklar

Tablo 2. Amatör Balıkçılık Yapanların Demografik Özellikleri

Amatör Balıkçılık Yapanların Yaş Dağılımı	Adet	% Dağılımı
20-29 Yaş	62	17,6
30-39 Yaş	103	29,3
40-49 Yaş	79	22,4
50-59 Yaş	72	20,5
60 ve Üzeri Yaş	36	10,2
Amatör Balıkçılık Yapanların Eğitim Durumu		
Okur-Yazar	8	2,3
İlkokul	141	40,1
Ortaokul	65	18,5
Lise	97	27,6
Üniversite	41	11,6
Amatör Balıkçılık Yapanların Medeni Durumu		
Evli	295	83,8
Bekar	57	16,2
Oltacıların Sosyal Güvenlik Durumu		
Sosyal Güvencesi Olanlar	304	70,2
Sosyal Güvencesi Olmayanlar	48	29,8
Amatör Balıkçılık Yapanların Ev Mülkiyeti		
Ev Sahibi	199	56,5
Kiracı	153	43,5
Amatör Balıkçılık Yapanların Otomobil Mülkiyeti		
Otomobil olanlar	55	15,6
Otomobil olmayanlar	297	84,4
Balıkçıların Meslek Grupları*		
1 Grup	255	72,4
2 Grup	71	20,2
3 Grup	26	7,4

- *Grup Tekstil, konfeksiyon, deri işi ve tuhafiyeye, mobilya, hurda, inşaat, oto tamiri, kaynakçı, elektrik, serbest muhasebeci, işçi, güvenlik, şoför v.b.
- *Grup emekli olan memur, mühendisler, öğretmenler
- *Grup çalışan memurlar, mali müşavirler, mühendisler, öğretmenler

TARTIŞMA VE SONUÇ

Amatör sportif olta balıkçılığı için önemli ve sürekli gündemde olan Atatürk ve Galata Köprüleri'nde elde edilen verilere göre uzaklığa bakılmadan İstanbul'un Anadolu yakası ve Avrupa yakasından olmak üzere farklı 25 ilçesinden balıkçılık yapmak için bu köprülere geldikleri görülmektedir. Merkez ilçelerden gelenlerin oranı %18,9 iken (%7,3 Beyoğlu, %11,6 Fatih) uzak ilçelerden gelenlerin oranı ise %81,1 dir. Avrupa yakasında olan ilçelerden gelenler %87,1 Anadolu Yakasından gelenlerin oranı ise %12,9 olarak bulunmuştur. Bu da göstermektedir ki Atatürk ve Galata Köprülerinin amatör olta balıkçılığı için ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Elde edilen bulgulara göre, Atatürk ve Galata Köprülerinde amatör olta balıkçılığı yapanların çoğunluğu orta yaş ve üzerindeki kişilerden oluşmakta ve zaman geçirmek, stres atmak için balıkçılık yaptıkları söylenebilir. Ancak avcılığın gün boyu kurallara uyulmadan sınırsız bir şekilde yapıldığı düşünüldürse amatör su ürünleri avcılığının bir sektör olduğu göz ardı edilmemelidir. Bu bağlamda ilgili kurumların bu yönde düzenlemeler yapmaları ve amatör (sportif) su ürünleri avcılığını düzenleyen tebliğin koyduğu kuralların uygulanması gerekmektedir. Ayrıca kayıt sisteminin oluşturulması ve kontrol edilmesi ekonomiye katkı sağlayacaktır. Böylelikle, hem amatör su ürünleri avcılığının kimler tarafından yapıldığı, hangi ürünlerin ne kadar avlandığı gibi bilgiler kayıt altında tutulmuş olacak ve sürdürülebilir balıkçılık için düzen sağlanmış olacaktır.

TEŞEKKÜR

Bu proje İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmiştir. Proje No.UDP- 27828

KAYNAKLAR

- Anonim, 2012a. Su Ürünleri Yönetmeliği (http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/20992.html) 23.07.2012
Anonim, 2012b. 2/2 Numaralı Amatör (Sportif) Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Tebliği. 21.08.2008 tarih ve 26974 sayılı Resmi Gazete, Değişiklik: 05.11.2008 tarih ve 27045 sayılı Resmi Gazete, Değişiklik : 10.07.2010 ve 27637 Sayılı Resmi Gazete, Değişiklik : 26.08.2011 tarih ve 28037 Sayılı Resmi Gazete)
Dalkıran, G. Baki, B., 2009. Yalova İlinde Sportif (Amatör) Balıkçılık Yapan Kişilerin Yaş Grupları, Meslek Grupları ve Belgelerini Yenileme (Vize) Oranları Üzerine Bir Araştırma. www.akuademi.net - XV. Ulusal Su Ürünleri Sempozyumu, 01-04 Temmuz 2009, Rize
Durbaş, R. 1995. Galata Köprüsü. İstanbul (İletişim Yayınları) ISBN 975-470-
Erinç, S. 2001. Jeomorfoloji II. Der Yayınları, İstanbul
Iwano, N., Öztürk, A.A. 2012. Fishing at the Galata Bridge, İstanbul, in 2011-2012 J. Black Sea/Mediterranean Environment Vol. 18, No.2: 223-237
Kahraman, C. 2002. Haliç Çevresinin Turizm Coğrafyası. İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
Serinel, S., Uğur, S. 2011. Galata ve Atatürk Köprülerinde Sportif Olta Balıkçılığı Yapanların Sosyo-Ekonomik Durumlarının Karşılaştırılması. İstanbul Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi Bitirme Tezi.
Zengin, M., Kalaç, B., Dalkıran, G. Ülkemizdeki Amatör Balıkçılığın Durumuna Bir Bakış: Galata Köprüsü, Çanakkale Boğazı ve Abant Gölü Örnekleri. www.akuademi.net- Ulusal Su Ürünleri Sempozyumu 2009, 29 Eylül - 1 Ekim 2009, Elazığ